

випадку об'єктом метафоризації є, безумовно, хижа тварина, яка жорстоко знищує свою жертву. Механізм метафоризації передбачає уподібнення дій ворожої країни до дій хижака: «Москва спробувала роздробити нас на частини, щоб *легко проковтнути*», «*Путін і його апетити* нікуди не дінуться», «плани *розшматувати і розірвати, і знищити* врешті-решт нашу державу», «*двоголовий російський хижак*», «це *чудовисько*», «необхідно *обрубати всі шупальця*, якими орудує країна агресор».

Таким чином, метафора в медійному дискурсі в ситуації інформаційної війни виконує одразу кілька важливих функцій. По-перше, дозволяє задіяти емотивну насиченість понять, які використовуються для метафоризації певної сфери-мішені та створити певне (потрібне для її автора) ставлення до реалій, що розглядаються. По-друге, метафора перестає бути просто засобом виразності, але стає певним способом мислення та потужним засобом перетворення у свідомості адресата політичної картини світу, стимулюючи його до необхідних авторові дій. По-третє, метафора виконує популяризаторську функцію, дозволяючи складні феномени політичного життя пояснити у доступній та привабливій для адресата формі (ураховуючи, що політична промова орієнтована на якнайширші маси населення). По-четверте, майстерне використання засобів виразності у політичному мовленні (проте, як і в будь-якому) забезпечує естетичне задоволення адресата і полегшення сприйняття наданої інформації.

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ДОПІДГОТОВКИ ГРУП РОЗМІНУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ТА ЧАСТИН ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

*Радченко К.А., канд. пед. наук, Пугач В.В., Змієвський Г.А.
Військово-юридичний факультет Національного юридичного
університету ім. Я. Мудрого*

Втрати серед особового складу та цивільного населення в ході бойових дій на Південному Сході України яскраво свідчать, що їх значна кількість відбувається у результаті підривів на мінно-вибухових пристроях промислового та саморобного виготовлення.

Необхідність своєчасної реалізації Закону України про протимінну діяльність, досвід проведення операції Об'єднаних сил (Антитерористичної операції), тактичних і тактико-спеціальних навчань усіх рівнів підкреслює те, що завдання інженерної розвідки та розмінування місцевості можуть поставати не тільки перед підрозділами інженерних військ, а й виконуватися позаштатними групами розмінування.

Однією з існуючих проблем є вдосконалення фахової підготовки позаштатних груп розмінування, формування та поглиблення їх професійних знань, умінь та навичок на різних етапах їх професійної діяльності.

Метою даної роботи автори визначають пошук відповідних форм і методів проведення занять (у тому числі активних) на етапі допідготовки груп

розмінування підрозділів та частин ЗС України, з метою підтримання на достатньому їх основних компетентностей.

Базова підготовка позаштатних груп розмінування згідно вимог керівних документів здійснюється в військовій частині А2641, а допідготовка – у ході щорічних двадцятичотирьохгодинних навчальних зборів безпосередньо в військових частинах. Саме у ході цих дводенних зборів закріплюються відповідні компетентності, які необхідні для виконання завдань щодо розвідки та розмінування місцевості та об'єктів.

Дводенні збори повинні складатися з теоретичної і практичної складової. Форма проведення теоретичної складової – лекція або розповідь-бесіда. Для актуалізації пізнавальної діяльності тих, хто навчається доцільно комбінувати пояснювально-ілюстративний і проблемний методи навчання з широким використанням відеоматеріалів, пов'язаних з досвідом інженерних підрозділів в ході проведення ООС (АТО). Практична складова дводенних зборів реалізується в формі тактико-спеціального заняття.

Тактико-спеціальні заняття проводяться виключно в польових умовах з використанням навчальних протитанкових мін та протипіхотних вибухових пристроїв, макетів саморобних вибухових пристроїв, засобів інженерної розвідки та розмінування (міношукачів, комплекту розмінування, альтернативних засобів розвідки), засобів імітації (вибухові пакети, холості набої тощо). Місце проведення занять повинно розподілитися на навчальні місця (навчальні точки) та обладнуватися таким чином, щоб забезпечувалася ситуаційна варіативність змісту тактико-спеціального заняття (розвідка і розмінування в населеному пункті, ділянки дороги, узлісся тощо).

Для активізації пізнавальної діяльності тих, хто навчається, формування стійких умінь та навичок керівником заняття застосовуються комбіновані методи навчання, в яких крім традиційного репродуктивного, повинні включатися й активні, а саме проблемно-ситуаційний метод та метод критичних (екстремальних) ситуацій.

Проблемно-ситуаційний метод в підготовці груп розмінування полягає в вирішенні поставленої проблеми в різних ситуаційних моделях.

Проблемно-ситуаційний метод використовується у тих випадках, коли немає однозначних варіантів управлінських рішень щодо дій в конкретних умовах обстановки.

Проблемна складова метода моделюється при відпрацюванні плану проведення дводенних зборів та планів тактико-спеціальних занять з позаштатними групами розмінування, частковою тактичною обстановкою і навчально-методичними матеріалами, які застосовуються.

Ситуаційна складова метода моделюється умовами в яких зорганізується і проводиться заняття. На них впливають наступні фактори:

- склад, положення і можливий характер дій противника (імітаційної групи);
- характер мінно-вибухових засобів (мінно-вибухових загороджень) з якими контактує підрозділ;
- наявність табельних засобів інженерної розвідки місцевості (міношукачі, комплект розмінування);
- характер місцевості, по якій просувається підрозділ, її захисні та маскувальні або демаскуючі властивості;

- умови спостереження та ведення вогню;
- стан погоди, пора року, час доби та їх вплив на виконання бойового завдання.

В процесі реалізації цих факторів ті, хто навчається відпрацьовують навчальні питання в умовах впливу противника (імітаційної групи) та поза них; як при встановленні поодиноких мінно-вибухових засобів (фугасів), так і при потраплянні на мінні поля різних типів; при веденні інженерної розвідки міношукачами та елементами комплексу розмінування або альтернативними засобами в залежності від умов місцевості, часу доби у пору року.

В ході застосування проблемно-ситуаційного метода навчання у особового складу позаштатної групи розмінування повинна сформуватися стійка ситуаційна обізнаність, тобто здатність якісно використовувати набуті уміння і навички в конкретних умовах обстановки, яка склалася.

Критична (екстремальна) ситуація як навчальна модель є не абстрактною, а реальною ситуацією, яка є формою критичних психічних станів, криз і відіграє виключну роль у розвитку особистості військовослужбовця з складу групи розмінування.

Критична (екстремальна) ситуація формується за рахунок турбуючого впливу імітаційної групи, яка підготовлена до дій в конкретних ситуаціях, які складаються.

Метою дій імітаційної групи є створення таких умов тактичної обстановки, які суттєво не будуть відрізнятися від бойових.

Перед імітаційною групою постають наступні завдання:

- виставлення та маскування мінно-вибухових засобів у залежності від їх конструктивних особливостей та способів застосування;
- здійснення імітації підриву мінно-вибухових засобів та саморобних вибухових пристроїв;
- імітація нападу диверсійно-розвідувальної групи на особовий склад позаштатної групи розмінування на етапах її висування, розгортання до роботи, здійснення розмінування тощо.

У ході заняття також повинні відпрацьовуватися питання охорони і оборони підрозділу на марші та надання першої домедичної і невідкладної медичної допомоги на полі бою при ураженні вогнем противника та мінно-вибухових травм.

Репродуктивним методом здійснюється закріплення необхідних вмій та навичок отриманих при відпрацюванні питань інженерної розвідки та розмінування місцевості.

Таким чином, використання активних методів навчання, а саме проблемно-ситуаційного методу і методу критичних ситуацій, в ході підготовки військовослужбовців груп розмінування дозволяє сформувати у необхідні компетентності до їх дій за призначенням.